llenguatges, i sorgeixen modes d'expressió més grans i més perfectes, però l'home parla menys i, sobretot, pitjor. El mitjà de comunicació per excellència, el llenguatge ordinari, pateix els mateixos atacs que els llenguatges massius. ¿Serà un problema de mitjans o serà un problema de l'home i de la seva lliure capacitat de "know-how" o saber fer coses?

ALERTA
AMB L'IDIOMA

Ramon AMIGO

Heus ací cinc signes que donen lloc a incorreccions. L'origen del mal cal buscar-lo, vulgues que no, en una diferència fonamental entre la llengua del poble i la de l'escola. A la nostra llengua tenim dos sons: el de la S anomenada **sorda** (sal, bossa, cera, feliç), i el de la S anomenada **sonora** (casa, alzina). Si pronunciem els exemples en veu alta n'observarem la diferència: els primers sonen forts (sords) i els altres sonen suaus (sonors). No s'està acostumat a aquest exercici de pronunciació, perquè l'escola, servint-se d'una llengua que només coneix el so sord de la S, no té ocasió de fer notar cap diferència, i deixa així l'alumne ignorant d'un matís riquíssim de la seva llengua quotidiana.

Per representar bé aquests sons, cal, abans que res, distingir-los quan parlem. Sovint el pas d'una S sonora a una S sorda fa canviar radicalment el sentit de la paraula. Compareu BASSA (S sorda; forat excavat a terra que s'omple d'aigua: la **bassa** del Just) amb BASA (S sonora; tercera persona del singular del present d'indicatiu del verb basar: la seva afirmació es **basa** en experiències concretes). Compareu, encara: **rossa** (color) i **rosa** (flor); **pressa** (ànsia a fer una cosa ràpidament) i **presa** (acció de prendre); **ressol** (reverberació solar) i **resol** (del verb resoldre); **gossa** (femení de gos) i **gosa** (del verb gosar); **caça** (del verb caçar) i **casa** (edifici); **fossa** (clot fet per enterrar-hi un mort) i **fosa** (del verb fondre); **peça** (part de què és format un objecte) i **pesa** (del verb pesar), etc.

Deixant de banda les excepcions, la llei fonamental que regula la representació escrita d'aquests dos sons diu que, per representar la S sorda farem ús de:

S (simple) al començament de paraula o darrera de consonant: sal, salsa;

SS (doble) entre vocals: assalt;

C (davant **e i**) per raons etimològiques, tal com passa en castellà o en francès: capaces, capacitat, i

Ç (davant **a o**, o al final de paraula) (mai dels mais davant **e i**) per les mateixes raons etimològiques: esperança, capaços; capaç.

I per representar el so sonor ens servirem de:
S (simple) entre vocals: roser, i

Z al començament de paraula o darrera consonant: zebra, colze.

A tenir present, encara, que la Z sona sempre sonora (diguem-ne fluixa, si voleu), diferentment de com sona la Z castellana. D'ací que hàgim d'escriure Saragossa (amb S, i no amb Z).

L'ortografia oficial de molts noms de lloc (i de persona) de la nostra terra és afectada per l'error de representar per S simple el so sord entre vocals. Heus-ne ací uns quants exemples a recordar: La Mussara, al Camp; Cabassers, al Priorat; Torregrossa, a les Garrigues; Benissanet i Tivissa, a la Ribera; Passanant, a la Conca de Barberà; Guissona i Massoteres, a la Segarra; Massalcorreig, Mollerussa i Rosselló, al Segrià; Bassella i Ossó de Sió, a l'Urgell; Vacarisses, al Vallès; Vilassar, al Maresme; Bassegoda, a la Garrotxa; Bossost, a la Vall d'Aran.

Entre els noms de persona, posem com exemple Bassa, Brossa, Cabrisses, Cassanyes, Gallissà, Gasset, Macip, Messeguer, Ossó, Passarius, Rosselló, etc.

Deixem per a un altre dia altres consideracions a fer sobre aquests signes S, SS, C, Ç i Z, que tan sovint es veuen mal usats.